

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Факультет політичних наук
Кафедра історії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор
ЧНУ ім. П. Могили
Котляр Ю. В.

« » 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

Галузь знань 03 «Гуманітарні науки»

Спеціальність 032 «Історія та археологія»

Розробник

Завідувач кафедри історії

Гарант освітньої програми

Декан факультету політичних наук

Начальник НМВ

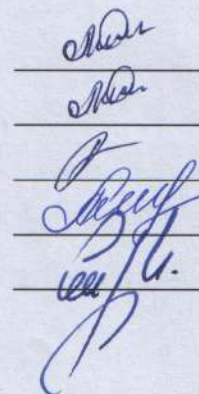
Міронова І. С.

Міронова І. С.

Шевченко Н. В.

Хмель А. О.

Шкірчак С. І.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Основи наукових досліджень	
Галузь знань	03 «Гуманітарні науки»	
Спеціальність	032 «Історія та археологія»	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	«Історія та археологія»	
Рівень вищої освіти	Бакалавр	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	1	
Навчальний рік	2022-23 н. р.	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	2	-
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	4 кредитів / 120 годин	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	-
	Всього – 120 годин	-
	18 годин	
	36 годин	
	66 годин	
Відсоток аудиторного навантаження	45%	
Мова викладання	українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	-	
Форма підсумкового контролю	залік	

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Мета: формування у студентів теоретичних знань і практичних навичок наукової роботи з урахуванням їх фахової спеціалізації. З метою надання реальної допомоги студентам в написанні передбачених учбовими планами курсових, кваліфікаційних, робіт ці питання вивчаються на окремих лекціях та семінарських заняттях. Значна увага приділяється методичним рекомендаціям з питань дослідницької роботи та оформлення наукового апарату, раціональної організації дослідницького процесу в цілому.

Завдання:

- Розгляд науково-дослідницької діяльності студентів у вузі.
- Оцінювання системи навчання та контролю знань студентів.
- Визначення основ наукознавства і особливості організації дослідного процесу.
- Визначення бібліотечно-бібліографічних джерел у наукових дослідженнях.
- Показ правильного самостійного опрацювання книги.
- Навчання написанню і оформленню реферату, курсової, кваліфікаційної роботи.
- Вивчення методики написання дисертації.

Передумови вивчення дисципліни:

Очікувані результати навчання:

В результаті вивчення дисципліни студент має знати:

- В загальних рисах основи наукознавства в світі та в Україні.

- Особливості організації науково-дослідного процесу.
- В загальних рисах методичку написання дисертації.
- Систему організації навчального процесу та підготовки наукових кадрів в Україні.

Засвоєння дисципліни «Основи наукових досліджень» сприятиме підвищенню інтересу студентів до наукової праці, визначенню їх наукових інтересів, вибору конкретних тем наукових робіт та визначенню найбільш ефективних шляхів їх дослідження.

Дисципліна «Основи наукових досліджень» виконує ряд соціально-значимих функцій: пізнавальну, практично-політичну, світоглядну, виховну.

Навчання предмету має сприяти:

- формуванню історичної свідомості (критично осмислювати минуле, розуміти сучасність, орієнтуватися в ній; прогнозувати майбутнє);
- соціальній адаптації на основі вільного вибору пріоритетів у соціокультурній сфері життя з урахуванням і дотриманням гуманістичних засад, чією складовою є:
 - а) діяльне й поважне ставлення до цивілізаційного доробку людства й власної нації (етносу), зокрема в галузі військового мистецтва;
 - б) емоційний зв'язок зі спадщиною минулих поколінь.

Якість підготовки фахівців в сучасних умовах у значній мірі залежить від їх уміння швидко адаптуватися до конкретних умов роботи, враховуючи величезний потік нової інформації, яка вимагатиме від них навичок самостійної роботи для їх опанування.

Вивчення предмету «Основи наукових досліджень» забезпечує реалізацію наступних компетентностей:

Загальні компетентності:

- ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- ЗК 6. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- ЗК 9. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК 10. Здатність працювати в команді.
- ЗК 11. Здатність дослідної діяльності: дослідницькі навички, навички емпіричних та інтерпретаційних досліджень, аналізу, оцінки та синтезу нових ідей.
- ЗК 12. Здатність формулювати власний аргументований погляд на дискусійні проблеми й вести наукову полеміку.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- ФК 6. Здатність використовувати релевантні методи опрацювання історичних та археологічних джерел, зокрема інструментарій спеціальних історичних дисциплін, а також сучасні інформаційні технології для обробки історичних даних.
- ФК 7. Здатність використовувати фахові знання та професійні навички для виявлення, охорони та популяризації історико-культурної спадщини.
- ФК 8. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.
- ФК 9. Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.
- ФК 10. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.

Програмні результати навчання:

- ПРН 4. Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.
- ПРН 8. Брати участь у плануванні та виконанні наукових досліджень у сфері історії, презентувати результати досліджень, аргументувати висновки.
- ПРН 11. Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.

3. Програма навчальної дисципліни

Денна форма:

	Теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота
1	Тема 1. Організація науково-дослідної роботи студентів.	2	4	7
2	Тема 2. Система навчання та контролю знань студентів.	2	4	7
3	Тема 3. Наука і наукознавство.	2	4	7
4	Тема 4. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.	2	4	7
5	Тема 5. Бібліотечно-бібліографічні джерела інформації. Самостійна робота з книгою.	2	4	7
6	Тема 6. Систематизація та апробування результатів наукового дослідження.	2	4	7
7	Тема 7. Науково-дослідницькі роботи студентів у вищій школі.	2	4	10
8	Тема 8. Наукові публікації.	2	4	7
9	Тема 9. Написання і оформлення дисертації.	2	4	7
	Всього за курсом	18	36	66

4. Зміст навчальної дисципліни

Денна форма

4.1. План лекцій

№	Тема заняття / план
1	Тема 1. Організація науково-дослідної роботи студентів 1. Вступ. 2. Науково-дослідницька діяльність студентів. 3. Вибір теми та реалізація наукового дослідження.
2	Тема 2. Система навчання та контролю знань студентів 1. Лекція: поняття, функції, принципи. 2. Семінарські заняття. 3. Контроль знань студентів.
3	Тема 3. Наука і наукознавство 1. Предмет і сутність науки як сфери людської діяльності. 2. Понятійний апарат, зміст та класифікація наук. 3. Організація наукової діяльності в Україні.
4	Тема 4. Інформаційне забезпечення наукових досліджень 1. Сутність і види науково-технічної інформації. 2. Методи пошуку і збору наукової інформації. 3. Аналіз та інтерпретація інформації.

5	Тема 5. Бібліотечно-бібліографічні джерела інформації. Самостійна робота з книгою 1. Історія бібліотек. 2. Джерела інформації та їх використання в науково-дослідній роботі. 3. Техніка роботи зі спеціальною літературою.
6	Тема 6. Систематизація та апробування результатів наукового дослідження 1. Види систематизації результатів дослідження та їх зміст. 2. Звіт про науково-дослідну роботу. 3. Участь дослідника у наукових конференціях.
7	Тема 7. Науково-дослідницькі роботи студентів у вищій школі 1. Реферат, доповідь, виступ. 2. Етапи роботи над дослідженням та оформленням курсової та дипломної робіт. 3. Захист студентських наукових робіт. 4. Магістерська дипломна робота як кваліфікаційне дослідження.
8	Тема 8. Наукові публікації 1. Наукова публікація: поняття, функції, основні види. 2. Наукова монографія, наукова стаття, тези доповіді. 3. Форми обміну науковою інформацією.
9	Тема 9. Написання і оформлення дисертації 1. Дисертація та автореферат. 2. Оформлення списку використаних джерел. 3. Здобувач у спецраді.

4.2. План практичних (семінарських, лабораторних, півгрупових) занять

№	Тема заняття / план
1	Тема 1. Організація науково-дослідної роботи студентів (4 год.) 1. Предмет і завдання курсу «Основи наукових досліджень». 2. Особливості навчання у вищій школі. 3. Організація навчальної роботи студентів. 4. Види і форми науково-дослідницької роботи студентів.
2	Тема 2. Система навчання та контролю знань студентів (4 год.) 1. Лекція як провідна форма навчальної роботи. 2. Семінарські заняття. 3. Підготовка до іспитів та заліків. 4. Проблеми контролю знань студентів у вузі.
3	Тема 3. Наука і наукознавство (4 год.) 1. Поняття, функції і структура науки. 2. Наукознавство і його розвиток. 3. Система підготовки наукових кадрів. 4. Науково-дослідний процес. 5. Організація науково-дослідної діяльності в Україні. 6. Міжнародна науково-технічна співпраця.
4	Тема 4. Інформаційне забезпечення наукових досліджень (4 год.) 1. Принципи організації праці у науковій діяльності. 2. Сутність і види науково-технічної інформації. 3. Методи пошуку і збору наукової інформації. 4. Аналіз та інтерпретація інформації.
5	Тема 5. Бібліотечно-бібліографічні джерела інформації. Самостійна робота з книгою (4 год.) 1. Історія бібліотечної справи.

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Бібліографія, її структура та організація. 3. Інформаційно-пошукові мови бібліографічних фондів. 4. Роль культури читання у самоосвіті. 5. Науково-довідниковий апарат книги. 6. Ведення записів прочитаного.
6	Тема 6. Систематизація та апробування результатів наукового дослідження (4 год.) <ol style="list-style-type: none"> 1. Види систематизації результатів дослідження. 2. Звіт про науково-дослідницьку роботу. 3. Апробування результатів дослідницької роботи. 4. Участь дослідника у наукових конференціях.
7	Тема 7. Науково-дослідницькі роботи студентів у вищій школі (4 год.) <ol style="list-style-type: none"> 1. Реферат і його значення. 2. Студентські наукові роботи. Їх класифікація. 3. Основні етапи виконання студентських робіт. 4. Оформлення наукових робіт.
8	Тема 8. Наукові публікації (4 год.) <ol style="list-style-type: none"> 1. Наукова публікація: поняття, функції, основні види. 2. Наукова монографія, наукова стаття, теза доповіді. 3. Форми обміну науковою інформацією.
9	Тема 9. Написання і оформлення дисертації (4 год.) <ol style="list-style-type: none"> 1. Дисертація 2. Автореферат. 3. Оформлення списку використаних джерел. 4. Здобувач у спецраді.

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Денна форма
1	Наука і її функції	3
2	Наукознавство та його розвиток	3
3	Гіпотези у наукових дослідженнях	3
4	Докази у наукових дослідженнях	3
5	Процес наукового дослідження та його характеристика	3
6	Організація праці та раціональний режим дослідника	3
7	Емпіричні прийоми дослідження	3
8	ЕОМ у науково-дослідному процесі	3
9	Бібліотека – інтелектуальний центр наукових досліджень	3
10	Бібліографічні джерела інформації	3
11	Види систематизації результатів дослідження	3
12	Звіт про науково-дослідну роботу	3
13	Форми науково-дослідної роботи студентів	3
14	Науковий апарат роботи	3
15	Методика збирання та узагальнення матеріалу	6
16	Оформлення курсової роботи	6
17	Написання дипломної роботи	6
18	Написання дисертації	6
	Разом	66

6. Контрольна робота

Варіант № 1.

1. Предмет і завдання курсу «Основи наукових досліджень».
2. Бібліографія, її структура та організація.
3. Реферат і його значення.

Варіант № 2.

1. Особливості навчання у вищій школі.
2. Інформаційно-пошукові мови бібліографічних фондів.
3. Курсова робота.

Варіант № 3.

1. Організація навчальної роботи студентів.
2. Культура читання.
3. Дипломна робота.

Варіант № 4.

1. Планування, облік і контроль НДРС.
2. Поняття самоосвіти.
3. Резюме в науковій роботі.

Варіант № 5.

1. Лекція як провідна форма навчальної роботи.
2. Ведення записів прочитаного.
3. Анотація в науковій роботі.

7. Теми рефератів

1. Форми науково-дослідної роботи студентів.
2. Наука і її функції.
3. Наукознавство та його розвиток.
4. Гіпотези у наукових дослідженнях.
5. Докази у наукових дослідженнях.
6. Історична наука в системі гуманітарних знань.
7. Історичне пізнання і категорія часу.
8. Історичний факт і проблема істинності в історичній науці.
9. Процес наукового дослідження та його характеристика.
10. Емпіричні прийоми дослідження.
11. Основи наукової організації дослідного процесу.
12. Особливості творчої праці у дослідницькій діяльності.
13. Організація праці та раціональний трудовий режим дослідника.
14. Культурно-освітні основи історичних знань Київської Русі.
15. Українська історіографія часів визвольної війни українського народу.
16. Проблематика розробки історії України в СРСР.
17. Розробка історії України за кордоном.
18. Стан української історіографії на сучасному етапі.
19. ЕОМ у науково-дослідному процесі.
20. Бібліотека – інтелектуальний центр наукових досліджень.
21. Бібліографічні джерела інформації.
22. Завдання історичної методики.

23. Науковий апарат роботи.
24. Методика збирання та узагальнення матеріалу.
25. Оформлення курсової роботи.
26. Написання дипломної роботи.
27. Види систематизації результатів дослідження.
28. Бібліографічний опис джерел.
29. Звіт про науково-дослідну роботу.
30. Написання дисертації.

Вимоги до написання реферату

Реферат повинен являти собою самостійне дослідження і включати: обґрунтування вибору теми та її актуальність; аналіз літератури з обраної теми; виклад суті питання; теоретичне узагальнення і науково обґрунтовані висновки; список використаної літератури. Стиль викладення матеріалу має бути науково-діловим.

Структура реферату містить такі елементи: титульна сторінка, план, вступ (мають бути обґрунтовані актуальність та практичне значення обраної теми реферату, визначені мета та завдання роботи); основна частина (розділи, пункти, підпункти) розкривається тема реферату шляхом висвітлення основних питань); висновки (необхідно сформулювати: а) науково-теоретичні та практичні підсумки проведеного аналізу за проблематиком реферату; б) вони мають логічно пов'язуватися із змістом викладеного матеріалу); список літератури (містить використані джерела та публікації), при необхідності – додатки.

Реферат набирають на комп'ютері в текстовому редакторі «WORD» (шрифт 14, «Times New Roman», інтервал 1,5). Поля: верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм, ліве – 25 мм, праве – 15 мм. Її роздруковують на принтері з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210X297 мм). Обсяг реферату до 15 сторінок.

8. Підсумковий контроль

Формою підсумкового контролю є залік, який проводиться в усній формі. Робота студентів оцінюється за підсумками виконання основних видів завдань. Якщо студент не відвідував курс лекцій, семінарські заняття і не виконав контрольні заходи, а, отже, не набрав необхідної кількості балів, то він, за рішенням кафедри, не допускається до складання заліку.

Перелік питань до заліку з дисципліни «Основи наукових досліджень»

1. Предмет і завдання курсу «Основи наукових досліджень».
2. Особливості навчання у вищій школі.
3. Організація навчальної роботи студентів.
4. Види і форми науково-дослідницької роботи студентів.
5. Планування, облік і контроль НДРС.
6. Лекція як провідна форма навчальної роботи.
7. Семінарські заняття.
8. Підготовка до іспитів та заліків.
9. Проблеми контролю знань студентів у вузі.
10. Поняття, функції і структура науки.
11. Класифікація наук.
12. Наукознавство і його розвиток.
13. Система підготовки наукових кадрів.

14. Науково-дослідний процес.
15. Науково-технічний потенціал України.
16. Організація науково-дослідної діяльності в Україні.
17. Міжнародна науково-технічна співпраця.
18. Поняття наукової організації праці (НОП).
19. Принципи організації праці у науковій діяльності.
20. Особливості творчої праці.
21. Роль особистості вченого в науці.
22. Планування і раціональна організація праці науковця.
23. Трудовий режим дослідника і організація робочого місця.
24. Гіпотези та докази у наукових дослідженнях.
25. Сутність і види науково-технічної інформації.
26. Методи пошуку і збору наукової інформації.
27. Аналіз та інтерпретація інформації.
28. Загальнонаукові методи дослідження.
29. Міжнародні відносини як наука.
30. Міжнародна інформація в сучасних наукових дослідженнях.
31. Історія бібліотечної справи.
32. Бібліографія, її структура та організація.
33. Інформаційно-пошукові мови бібліографічних фондів.
34. Культура читання.
35. Науково-довідниковий апарат книги.
36. Поняття самоосвіти.
37. Види конспектування.
38. Ведення записів прочитаного.
39. Види систематизації результатів дослідження.
40. Звіт про науково-дослідницьку роботу.
41. Апробування результатів дослідницької роботи.
42. Реферат і його значення.
43. Студентські наукові роботи. Їх класифікація.
44. Курсова робота.
45. Дипломна робота бакалавра.
46. Дипломна робота магістра.
47. Основні етапи виконання студентських робіт.
48. Оформлення наукових робіт.
49. Резюме і анотація в науковій роботі.
50. Рецензія на наукову працю.
51. Форми обміну науковою інформацією.
52. Наукова публікація: поняття, функції, основні види.
53. Наукова монографія.
54. Наукова стаття.
55. Тези доповіді.
56. Плагіат в науковому дослідженні.
57. Вимоги для оформлення дисертацій.
58. Написання автореферату.
59. Оформлення списку використаних джерел в дисертаційному дослідженні.
60. Захист дисертаційної роботи.

Оцінювання питань в заліковому білеті: всі питання оцінюються до 10 балів

Приклад залікового білету

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

Рівень вищої освіти перший: бакалаврський

Спеціальність 032 «Історія та археологія»

Семестр 2

Навчальна дисципліна **«ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ЗАЛІКОВИЙ БІЛЕТ № 0

1. Особливості навчання у вищій школі.
2. Планування і раціональна організація праці науковця.
3. Наукова публікація: поняття, функції, основні види.

Затверджено на засіданні кафедри історії

Протокол № _____ від _____ 20__ року

Завідувач кафедри _____

Міронова І. С.

Екзаменатор _____

Міронова І. С.

9. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

№	Вид діяльності (завдання)	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів
1	Семінарські заняття	9 тем семінарських занять. Кожна тема оцінюється до 5-ти балів. Максимальна кількість балів за теми (9*5).	45
2	Написання та захист реферату	Оцінювання реферату: 5 балів – написання реферату, 5 балів – захист.	10
3	Контрольна робота	3 запитання кожне оцінюється в 5 балів (3*5)	15
4	Залік	В кожному заліковому білеті по 3 питання. Кожне питання оцінюється в 10 балів (10*3).	30
	Всього		100

Оцінювання результатів навчальної діяльності студентів здійснюється з урахуванням індивідуальних особливостей студентів і передбачає диференційований підхід в його організації.

Оцінюватися може виконання студентами будь-яких навчальних завдань, під час роботи над якими студенти демонструють власне історичне мислення: розгорнуті і стислі усні відповіді, письмові роботи, доповіді, реферати, виступи в дискусіях тощо.

При цьому враховується:

- розуміння студентами взаємозв'язків між історичними подіями, уміння порівнювати, пояснювати, аналізувати та критично оцінювати історичні факти;
- самостійність мислення;
- використання різних джерел історичних знань, з розумінням їх особистостей, умінням їх характеризувати і оцінювати;
- правильність і достатність добору історичних фактів для розв'язування поставлених викладачем завдань;
- чіткість і завершеність викладу;
- мовна грамотність.

Критерії оцінки усної відповіді студента:

Оцінка 5 балів ставиться у випадку:

- студент вільно володіє, визначеними програмою, знаннями й уміннями;
- правильно і в достатній кількості добирає необхідні для відповіді факти;
- висловлює власне ставлення до навчального матеріалу;
- відповідь чітка і завершена;
- мова добра.

Оцінка 4 бали ставиться у відповідності з попередніми вимогами, але:

- студент має незначні ускладнення при використанні визначених програмою знань і умінь;
- при доборі фактів припускається незначних помилок;
- власне ставлення студентом висловлюється, але в аргументації зустрічаються окремі неточності;
- мова добра.

Оцінка 3 бали ставиться в такому випадку:

- студент користується лише окремими знаннями й уміннями;
- порушує логіку викладу;
- відповідь недостатньо самостійна;
- аргументація слабка;
- є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу та висновках;
- мова спрощена.

Оцінка 0-2 бали ставиться в разі незнання більшої частини матеріалу, відсутності будь-якої логіки викладу, а саме:

- студент не володіє необхідними для здійснення завдання уміннями;
- головного фактичного матеріалу не знає.

Критерії оцінки студента при написанні та захисті реферату:

- **9-10 балів** виставляється, якщо виконані всі вимоги до написання реферату: позначена проблема і обґрунтована її актуальність, зроблено короткий аналіз різних точок зору на дану проблему і логічно викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення.
- **6-8 бали** виставляється, якщо основні вимоги до реферату виконані, але при цьому допущені значні недоліки. Зокрема, є неточності у викладі матеріалу; відсутня логічна послідовність в судженнях, не витриманий обсяг реферату; є упущення в оформленні.
- **3-5 бали** виставляється, якщо є істотні відступи від вимог до реферування. Зокрема: тема висвітлена лише частково, відсутній висновок.

- **0-2 бали** виставляється, якщо тема реферату не розкрита, виявляється істотне незрозуміння проблеми.

Критерії оцінювання контрольної роботи:

- **15 балів** заслуговує студент, який всебічно, безпомилково, в логічній послідовності і вільно розкрив теоретичне питання; продемонстрував знання методики аналізу даних та інформаційно-довідкових матеріалів; наявні повні, обґрунтовані висновки та пропозиції; робота оформлена відповідно до встановлених вимог, має всі необхідні структурні елементи (вступ, основну частину, висновки); студент повно, всебічно, безпомилково відповідає на питання, встановлені викладачем з теми роботи.
- **10-14 балів** отримує студент, який дав правильну, але неповну відповідь на теоретичне питання; розкрив всі аспекти поставленого питання, але припустився несуттєвих помилок; наведені матеріали правильні, але неповні; наявні висновки та пропозиції в цілому вірні, але недостатньо обґрунтовані; робота в цілому оформлена відповідно до встановлених вимог, але є незначні зауваження до оформлення; робота має всі необхідні структурні елементи (вступ, основну частину, висновки); студент в основному відповідає на питання, встановлені викладачем з теми роботи, але відповідь неповна та/або студент допускає незначні помилки.
- **5-9 балів** отримує студент, який дав правильну, але суттєво неповну відповідь на теоретичне питання; недостатньо використані матеріали; висновки та пропозиції неповні; робота в цілому оформлена з суттєвими зауваженнями до встановлених вимог; робота має всі необхідні структурні елементи (вступ, основну частину, висновки); студент неповно та з помилками відповідає на питання, встановлені викладачем з теми роботи.
- **0-4 бали** виставляється в тому випадку, якщо в роботі не розкрито вузлових елементів теоретичного питання; є суттєві помилки та викривлення; наведені дані неактуальні; відсутні або застарілі матеріали, літературні джерела; відсутні обґрунтовані висновки та пропозиції, які впливають з теми роботи; робота оформлена з суттєвими порушеннями встановлених вимог; робота не має всіх необхідних структурних елементів (вступ, основну частину, висновки); студент не відповідає на питання, встановлені викладачем з теми роботи.

Критерії оцінювання заліку:

- **30 балів** виставляються студенту при глибоких і всебічних знаннях проблеми, грамотному і злагодженому логічно їх викладі, досконалому володінні понятійним апаратом, умінні підкріплювати теоретичні знання практичними висновками, здатності швидко і правильно робити умовиводи, використовувати при аналізі сучасних явищ теоретичні положення на основі вивчення основної та додаткової літератури; якщо дані правильні, повні і глибокі відповіді на всі теоретичні питання відповідно до навчальної програми дисципліни, немає помилок у виконанні, матеріал викладено грамотною мовою з дотриманням логічної послідовності;
- **25-29 балів** виставляються студенту при глибоких і всебічних знаннях проблеми, грамотному і злагодженому логічно їх викладі, досконалому володінні понятійним апаратом, умінні підкріплювати теоретичні знання практичними висновками, здатності швидко і правильно робити умовиводи, використовувати при аналізі сучасних явищ теоретичні положення на основі вивчення основної та додаткової літератури; якщо студентом дано правильні, повні відповіді на всі теоретичні питання індивідуального завдання відповідно до навчальної програми дисципліни, матеріал викладено грамотною мовою з дотриманням логічної послідовності, однак допущені незначні похибки при відповіді;
- **20-24 бали** виставляються студенту при твердому і досить повному знанні проблеми, відсутності характерних неточностей при відповідях на питання залікового білета та

на поставлені додаткові питання, умінні в основному пов'язувати теоретичний матеріал з практичними завданнями, що стоять в сучасних умовах, володінні понятійним апаратом, знанні основної літератури; якщо на запропоновані теоретичні питання дані правильні, але неповні відповіді; матеріал викладено грамотною мовою з дотриманням логічної послідовності, однак допущені несуттєві похибки або неточності у відповідях, допущена незначна помилка;

- **15-19 балів** виставляються студенту при достатньому знанні навчального матеріалу, відсутності грубих помилок при відповідях на питання залікового білета, умінні підкріплювати теоретичні знання практичними висновками, знанні основних понять і категорій; якщо відповіді на теоретичні питання в цілому правильні, але неповні, допущені неточності у формулюваннях і логічні похибки, допущені одна-дві несуттєві помилки;
- **10-14 балів** виставляються студенту, якщо відповіді на теоретичні питання неповні, допущені неточності у формулюваннях і логічні похибки;
- **5-9 балів** виставляються студенту при наявності грубих помилок у відповідях на теоретичні питання залікового білета, які свідчать про неправильне розуміння суті проблеми, невмінні підкріплювати теоретичні знання практичними висновками, незнанні основного категоріального апарату, якщо відповіді на теоретичні питання містять грубі помилки, свідчать про незнання і нерозуміння відповідних розділів програмного матеріалу;
- **0-4 бали** виставляються студенту, якщо відповіді на теоретичні питання містять грубі помилки, які свідчать про незнання і нерозуміння відповідних розділів програмного матеріалу.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90–100	A	зараховано
82–89	B	
75–81	C	
67–74	D	
60–66	E	
35–59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Рекомендовані джерела інформації

- Артемчук Г.І., Курило В.М., Кочерган М.П. Методика організації науково-дослідницької роботи. К., 2000.
- Білим П. А. Основи наукових досліджень : конспект лекцій для студентів денної та заочної форм навчання освітнього рівня «бакалавр». Харків, 2018.
- Білуха Н.Т. Основи наукових досліджень. К., 1997.
- Гінзбург М. Д. Система правил українського ділового та наукового стилю / М. Д. Гінзбург // Українська мова. 2006. № 2. С. 30–43.
- Грищенко І.М., Григоренко О.М., Борисейко В.О. Основи наукових досліджень. К., 2001.
- Державний стандарт України. Документація. Звіти в сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення. К.: Держстандарт України, 1995. 36 с.
- Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
- Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила: ДСТУ 3582-97 [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://iub.at.ua/ld/0/26_DSTU3582-97.pdf.
- Кілінська К. Науково-дослідна робота студентів в Україні. Чернівці, 1997.
- Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. Основи наукових досліджень. К., 2004
- Котляр Ю.В. Курсові та дипломні роботи: [методичні рекомендації для студентів спеціальності «Історія та археологія»]. Миколаїв: Вид-во ЧДУ імені Петра Могили, 2016.
- Магістерська робота з спеціальності «всесвітня історія» (основні вимоги та рекомендації) / упор. О. Гончар, В. Павленко. К.: КНУ імені Тараса Шевченка, 2001
- Методичний посібник випускникам історичного факультету для написання дипломних робіт / З. В. Першина, В. П. Ващенко, В. М. Хмарський, О. В. Фесик. Одеса, 1999.
- Методичний посібник студентам історичного факультету з написання та оформлення курсових і дипломних робіт / за ред. В. Г. Кушніра. Одеса: ОНУ імені І. І. Мечникова, 2015.
- Методичні вказівки для написання курсових та випускних кваліфікаційних робіт бакалавра, спеціаліста та магістра для студентів напряму підготовки 6.030206 «Міжнародний бізнес» та спеціальностей 7.03020601, 8.03020601 «Міжнародний бізнес» галузі знань 0302 «Міжнародні відносини» всіх форм навчання / О. А. Курей, Т. Т. Врабель, Є. В. Бевзюк, М. І. Кляп, В. П. Федурця, І. І. Черленяк, Е. І. Балога, О. М. Дюгованець. Ужгород: УжНУ, 2013.
- Методичні вказівки студентам історичного факультету з оформлення випускних робіт / упор. О. В. Сминтина, В. М. Хмарський. Одеса, 2011.
- Методичні рекомендації до написання та захисту курсових робіт з правознавчих дисциплін: [посібник для студентів] / укл. С. Щудило, О. Проць. – Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2011.
- Методичні рекомендації з написання курсових, бакалаврських, дипломних та магістерських робіт для студентів історичного факультету / О. Гончаров, М. Хоменко. К.: Київ. ун-т, 1999.
- Методичні рекомендації щодо написання та захисту дипломних робіт (для студентів спеціальності «культурологія») / укл. Н. В. Аксьонова. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013.
- Методологія та організація наукових досліджень / Б. І. Мокін, О. Б. Мокін. Вінниця, 2014.
- Основи методології та організації наукових досліджень / за ред. А. Є. Конверського. К., 2010.
- Основи наукових досліджень: конспект лекцій / укладач Е. В. Колісніченко. Суми, 2012.

- Основні вимоги до дисертацій та авторефератів дисертацій // Бюлетень ВАК України. 2007. № 6. С. 9 – 17.
- Основні вимоги до структури й оформлення кваліфікаційних робіт [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://refdb.ru/look/1148522.html>
- П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі. К., 2003
- Пілющенко В. Л. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення / В. Л. Пілющенко, І. В. Шкрабак, Е. І. Словенко. К.: Лібра, 2004.
- Посібник до вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» / Ф. О. Чмиленко, Л. П. Жук. Дніпропетровськ, 2014.
- Правила бібліографічного опису видань для списків літератури дисертаційних досліджень / Л. П. Одинока, С. С. Артамонова, А. А. Майстренко, Р. В. Романовський // Архіви України. 2010. № 3-4. С. 349-361.
- Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел, який наводять у дисертації, і списку опублікованих робіт, який наводять в авторефераті // Бюлетень ВАК України. 2008. №3 С. 9–13.
- Романчиков В.І. Основи наукових досліджень. К., 2007.
- Селегій П. О. Науковець і його мова / П. О. Селегій // Українська мова. 2012. № 4. С. 18–28.
- Стеченко Д.М., Чмир О.С. Методологія наукових досліджень. К., 2005.
- Студент у Вузi. Методичні рекомендації по організації навчальної і самостійної роботи студентів / Ю. В. Котляр, В. Я. Рагулін, Н. В. Шевченко. Миколаїв-Одеса: ТОВ Від, 2002.
- Тригуб П. М. Реферати, курсові, кваліфікаційні, дипломні та магістерські роботи: Методичні рекомендації для студентів спеціальності «Міжнародні відносини». Вид. 3-є, доповнене / П. М. Тригуб. – Миколаїв: Вид-во ЧДУ імені Петра Могили, 2010.
- Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. К., 2005.
- Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень. К., 2003.